

Sygn. akt V CZ 33/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Jan Górski (sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

w sprawie ze skargi T. Z. i J. Z.

o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Wojewódzkiego

w C. z dnia 28 września 1990 r., sygn. akt ...409/90,

w sprawie z wniosku T. Z.

przy uczestnictwie M. M.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 sierpnia 2013 r.,

zażalenia T. Z. i J. Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego w C.

z dnia 6 maja 2013 r.,

**oddala zażalenie.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w C. postanowieniem z dnia 6 maja 2013 r. odrzucił skargę T. Z. i J. Z. o wznowienie postępowania w sprawie ...409/90 Sądu Wojewódzkiego w C. zakończony prawomocnym postanowieniem z dnia 28 września 1990 r. jako niedopuszczalną.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucili naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2, art. 403 § 2 i art. 408 k.p.c. przez ich błędną wykładnię i wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Na wstępie należy zauważyć, że wprawdzie w skardze wskazano, że dotyczy postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 19 czerwca 1990 r., ...1026/88, niemniej zażądano jego uchylenia, co mogło stanowić przesłankę do wniosku, że została także skierowana przeciwko oddalającemu apelację skarżącej postanowieniu Sądu Wojewódzkiego w C. z dnia 28 września 1990 r. ...409/90 (por. art. 412 § 2 k.p.c.). Za taką wykładnią żądania skargi przemawiało także to, że skarżąca nie oponowała przeciwko przekazaniu skargi według właściwości przez Sąd Rejonowy w M. do Sądu Okręgowego w C. postanowieniem z dnia 26 marca 2013 r., ani w zażaleniu nie podniosła zarzutu naruszenia art. 405 k.p.c. Na gruncie tego unormowania zaskarżenie orzeczeń sądów różnych instancji wchodzi w rachubę gdy wskazywana w skardze przyczyna nieważności miałaby wystąpić w sposób ciągły w toku postępowania przed sądami tych instancji, względnie w skardze podniesiono różne podstawy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2006 r., I PO 1/06, OSNP 2007, nr 9-10, poz. 134). Dodać się godzi, że w razie odwołania się do podstawy określonej w art. 403 § 2 k.p.c. właściwym jest sąd, który ostatnio orzekał co do istoty sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2012 r., II CO 10/12, LEX nr 1215143), a więc w tym wypadku sąd drugiej instancji.

Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Podstawy skargi o wznowienie postępowania wyczerpująco określają przepisy art. 401, 401<sup>1</sup> i 403 k.p.c.

Podstawę wznowienia mogą stanowić tylko takie wykryte później środki dowodowe, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.). Tymczasem dołączony do skargi akt notarialny nr Rep [...] z dnia 16 kwietnia 1971 r. takiego wpływu nie mógł wywrzeć. W świetle twierdzeń samej skargi jego osnowę stanowiły granice ewidencyjne działek, a więc te same do których jako podkładu geodezyjnego nawiązywała umowa przekazania wnioskodawczyni gospodarstwa rolnego przez rodziców z dnia 4 grudnia 1979 r. Rozgraniczenia dokonano według stanu prawnego, którym był stan posiadania na dzień 4 listopada 1971 r. działek podlegających rozgraniczeniu, a to z tego względu, że na sąsiadujące nieruchomości został wydany akt własności ziemi. W sprawie więc nie miały znaczenia granice ewidencyjne działek które były znane i w sprawie analizowane, czy też powierzchnia gospodarstwa według danych ewidencyjnych.

Nowe okoliczności faktyczne lub środki dowodowe (art. 403 § 2 k.p.c.), mogące mieć wpływ na wynik sprawy, to takie fakty, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu prawomocnie zakończonym. „Wykrycie” natomiast, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c., odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nieujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronie i dla niej niedostępnymi (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 maja 1968 r., I Co 1/68, OSNCP 1969 nr 2, poz. 36, z dnia 17 stycznia 2001 r., IV CKN 1515/00, niepublikowane i z dnia 19 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, niepublikowane). Nie dotyczy również takich okoliczności i środków dowodowych, które strona mogła powołać w prawomocnie zakończonym postępowaniu, mając ku temu obiektywnie istniejącą możliwość. T. Z. w sprawie była reprezentowana przez adwokata, a więc miał on możliwość, jeżeli uznawałby obecnie powoływany akt notarialny za dowód istotny, jego powołania.

Skargę wobec wnioskodawczyni Sąd Okręgowy trafnie odrzucił na podstawie art. 408 k.p.c., skoro w świetle wskazanych w niej okoliczności nie dotyczył jej zarzut braku pozbawienia w sprawie działania i została wniesiona po upływie 23 lat od uprawomocnienia się orzeczenia

W judykaturze wyrażono pogląd, że powołanie się przez skarżącego na przesłankę pozbawienia możliwości działania lub nienależytej reprezentacji oznacza,

że musi on wykazać, iż w zakończonym prawomocnym orzeczeniu postępowaniu był pozbawiony możliwości działania „wskutek naruszenia przepisów prawa” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2007 r., I CZ 60/07, niepublikowane), co w sprawie jest wątpliwe, gdyż wykładnia, że gospodarstwo rolne przekazane przez rodziców córce na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r., o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) wchodzi w skład majątku wspólnego została ukształtowana dopiero około 15 lat później (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., III CZP 59/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 79).

Skoro sprawa została rozpoznana we właściwym trybie, tj. w postępowaniu nieprocesowym, to miał w niej zastosowanie wobec skarżącego art. 524 § 2 k.p.c. W literaturze trafnie podniesiono, że unormowanie to stanowi poważne niebezpieczeństwo wzruszania prawomocnych orzeczeń w nieograniczonym okresie czasu i dlatego jego wykładnia musi być ścisła, zarówno co do przesłanki, czy rzeczywiście orzeczenie naruszyło prawo osoby zainteresowanej i czy mogła ona działać w poprzednim postępowaniu. Z tego względu ochroną przewidzianą w omawianym unormowaniu nie jest objęty zainteresowany, który wiedział o toczącym się postępowaniu i pomimo tego nie wziął w nim udziału. Aby więc można było uznać, że skarga jest oparta na omawianej podstawie, zainteresowany powinien podnieść, że nieznaną był mu fakt wystąpienia z wnioskiem przez żonę oraz toczenia się i to w dwóch instancjach postępowania o rozgraniczenie w sprawie zakończonej w dniu 28 września 1990 r. W skardze nawet nie starano się uprawdopodobnić tej okoliczności, a zatem nie została oparta na ustawowej podstawie, określonej w art. 524 § 2 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.